

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

**PREDBEŽNÉ ZNENIE
2006/2078(INI)**

21. 6. 2006

NÁVRH SPRÁVY

s návrhom odporúčania Európskeho parlamentu pre Radu o boji proti obchodu s ľuďmi – integrovaný prístup a návrhy na akčný plán (2006/2078(INI))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajca: Edit Bauer

PR_INI

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	9

PE 374.493v02-00

Externý preklad

2/10

PR\622044SK.doc

Externý preklad

SK

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o boji proti obchodu s ľuďmi – integrovaný prístup a návrhy na akčný plán (2006/2078(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948, najmä na články 4 a 5, ktoré ako hlavnú úlohu stanovujú zákaz všetkých foriem obchodovania s otrokmi,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie z roku 2000¹, konkrétne na články 1, 4, 5 a 6,
- so zreteľom na Dohovor Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989, konkrétne články 1, 7, 32, 34 a 35; a na Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii z roku 2000, konkrétne článok 3,
- so zreteľom na Dohovor Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z roku 1979² (CEDAW), konkrétne články 5 a 6,
- so zreteľom na Protokol Spojených národov z Palerma o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne ženami a deťmi z roku 2000 doplňujúci Dohovor Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu,
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi schválený Výborom ministrov 3. mája 2005,
- so zreteľom na Bruselskú deklaráciu o prevencii a boji proti obchodovaniu s ľuďmi prijatú 20. septembra 2002 na európskej konferencii Prevencia a boj proti obchodovaniu s ľuďmi – globálna výzva pre 21. storočie,
- so zreteľom na rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/JHA o boji proti obchodovaniu s ľuďmi³, prijaté 19. júla 2002,
- so zreteľom na rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/JHA o boji proti sexuálnemu vykorisťovaniu detí a detskej pornografii⁴, prijaté 22. decembra 2003,
- so zreteľom na smernicu Rady 2004/81/ES o povoleniach na pobyt vydaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi alebo ktorým bola poskytnutá pomoc pri nedovolenej imigrácii, a ktorí spolupracujú s príslušnými orgánmi⁵, prijatú 29. apríla 2004,
- so zreteľom na oznam Rady 2005/C311/01 Plán EÚ osvedčených postupov, noriem a

¹ Ú. v. C 364, 18.2.2000.

² <http://www.un.org/Overview/rights.html>.

³ Ú. v. L 203, 1.8.2002, s. 1.

⁴ Ú. v. L 13, 20.1.2004, s. 44.

⁵ Ú. v. L 261, 6.8.2004, s. 19.

- spôsobov práce pre boj proti obchodovania s ľuďmi a jeho predchádzanie¹,
- so zreteľom na závery Rady o obchodovaní s ľuďmi z 2725. zasadnutia Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci z 27. a 28. apríla 2006²,
 - so zreteľom na Haagsky program³ o priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý vyzýva Radu a Komisiu, aby vypracovali plán osvedčených postupov, noriem a spôsobov práce pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi,
 - so zreteľom na správu a odporúčania expertnej skupiny pre obchodovanie s ľuďmi, zriadenej v roku 2003 Európskou Komisiou, z 22. decembra 2004,
 - so zreteľom na programy DAPHNE na boj proti násiliu páchanému na deťoch, mládeži a ženách⁴,
 - so zreteľom na Správu Komisie Rade a Európskemu parlamentu na základe článku 10 rámcového rozhodnutia Rady z 19. júla 2002 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,⁵
 - so zreteľom na správy Europolu o obchodovaní s ľuďmi, konkrétne na správu EÚ o organizovanom zločine z roku 2005,⁶
 - so zreteľom na správu Rady Európy o stave organizovanej kriminality z roku 2005 – so zameraním na hrozbu hospodárskej kriminality,
 - so zreteľom na Dohovor medzinárodnej organizácie práce (ILO) č. 29 o nútenej alebo povinnej práci (1930) a č. 182 o zákaze a o okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce schválený na konferencii v rámci 87. zasadnutia (1999),
 - so zreteľom na záverečnú správu organizácie ILO „Globálna aliancia proti nútenej práci“ nadväzujúcu na Deklaráciu základných princípov a práv v práci ILO z roku 2005,
 - so zreteľom na európsky Dohovor o ľudských právach a biomedicíne z roku 1997 a na článok 22 dodatkového protokolu O transplantácii orgánov a tkanív ľudského pôvodu z roku 2002,
 - so zreteľom na odporúčanie Rady Európy 1611/2003 o obchodovaní s orgánmi v Európe,
 - so zreteľom na návrh odporúčania pre Radu, ktorý preložila Barbara Kudrycka v mene skupiny Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov) a Európskych demokratov o boji *proti* obchodovaniu s ľuďmi – integrovaný prístup a návrhy na akčný plán (B6-0613/2005),
 - so zreteľom na pravidlo 114(3) a pravidlo 94 Vnútorného poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a na

¹ Ú. v. C 311, 9.12.2005.

² <http://www.cosilium.europa.eu>.

³ Haagsky program schválený Radou Európy v novembri 2004.

⁴ Rozhodnutie č. 293/2000/ES, rozhodnutie č. 803/2004/ES.

⁵ KOM(2006)0187.

⁶ www.europol.eu.int

PE 374.493v02-00

Externý preklad

4/10

PR\622044SK.doc

Externý preklad

stanovisko Výboru pre zahraničné veci, Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A6-0000/2006),

- A. keďže príčinou obchodovania s ľuďmi nie je len sexuálne vykorisťovanie, ale aj pracovné vykorisťovanie, nezákonné adopcie, nútená pomoc v domácnosti či predaj orgánov, znamená to, že boj proti obchodovaniu s ľuďmi musí prekročiť rámec boja proti nútenej prostitúcii a vziať do úvahy všetky súvisiace formy vykorisťovania a útlaku;
- B. keďže obchodovanie s ľuďmi nepredstavuje výlučne rodovo orientovanú kriminalitu, aj keď prevažnú časť obetí obchodovania stále tvoria ženy a dievčatá;
- C. keďže, napriek tomu, že Dohovor Spojených národov o právach dieťaťa uvádza, že každé dieťa musí byť bezprostredne po narodení zaregistrované, údaje organizácie UNICEF¹ ukazujú, že viac než polovica všetkých novorodencov v krajinách tretieho sveta (s výnimkou Číny) nie je zaregistrovaná (viac než 50 miliónov detí); tieto neviditeľné deti sa spoločne s miliónmi sirôt a detí žijúcich na ulici najčastejšie stávajú obeťami obchodovania, ľahkou korisťou pre nezákonné adopcie alebo pre obchod s ľudskými orgánmi;
- D. keďže prístup na európsky trh práce je zložitý či dokonca obmedzený a nadmerne zviazaný pravidlami, súčasne je však zrejmý dopyt po pracovnej sile, výsledkom je nezákonné prisťahovalectvo, pašovanie ľudí a obchodovanie s nimi;
- E. keďže vysoké zisky plynúce z obchodovania s ľuďmi sú často predmetom prania špinavých peňazí, umožňujú ďalšiu kriminálnu činnosť a dovoľujú zločincovi nadobudnúť ekonomickú, spoločenskú či dokonca politickú moc;
- F. keďže hlavnou hnacou silou obchodovania s ľuďmi je dopyt po službách poskytovaných osobami, ktoré sa stali obeťami priekupníkov, bez silnejšej politickej vôle a spojeného úsilia zameraného na rozbitie takýchto obchodov sotva bude možné obchodovanie s ľuďmi zastaviť alebo aspoň významne obmedziť²;
- G. keďže najdôležitejšou zložkou boja proti obchodovaniu s ľuďmi je rýchla identifikácia obetí;

1. Predkladá Rade nasledujúce odporúčania:

Právny rámec a vymáhanie práva

- (a) obchodovanie s ľuďmi by malo byť potlačené uceleným politickým prístupom (migrácia, zamestnanosť, sociálny rozvoj, susedstvo a vízová politika) a následnou kriminalizáciou, čím by sa dosiahli aspoň normy legislatívy EÚ v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady o boji proti obchodovaniu s ľuďmi z 19. júla 2002;

¹ The State of the World's Children 2006: Excluded and invisible (Postavenie detí vo svete 2006: Vylúčení a neviditeľní), UNICEF 2005.

² Gabal, I. Potírání obchodu s lidmi v ČR a možnosti optimalizace bezpečnostní politiky státu., Analytická štúdia pre Ministerstvo vnútra Českej republiky, 2006, Praha.

- (b) Rada a členské štáty by pri implementácii Akčného plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi mali posilniť prístup založený na ľudských právach a sústredený na obeť;
- (c) členské štáty, ktoré to doteraz neurobili, by mali ratifikovať a implementovať Dohovor Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, jeho Dodatkový protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodu s ľuďmi, osobitne ženami a deťmi a Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi;
- (d) členské štáty by mali v čo najkratšom čase zaviesť rámcové rozhodnutie Rady o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a smernicu Rady o povoleniach na pobyt a zaistiť udelenie povolenia na prechodný pobyt, vrátane minimálne 30-dennej lehoty na prešetrenie a zotavenie obetí;
- (e) členské štáty by mali úplne využiť rámcové rozhodnutie Rady 2005/212/JHA o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti¹ ako súčasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi;
- (f) členské štáty by mali prijať zákonné opatrenia týkajúce sa udelenia povolenia na pobyt s obmedzeným trvaním pre obeť obchodovania s ľuďmi, bez ohľadu na to, či spolupracujú alebo nespolupracujú s oprávnenými orgánmi pri vyšetrovaní a ako svedkovia v trestnom konaní;
- (g) členské štáty by mali minimalizovať riziko obchodovania s orgánmi v Európe, vrátane obmedzovania dopytu, efektívnejšej podpory darcovstva orgánov, zachovávanie prísnej legislatívy týkajúcej sa žijúcich nepríbuzných darcov;
- (h) členské štáty by mali dokonalejšie analyzovať aktuálnu situáciu zavádzaním jednotných spôsobov zhromažďovania porovnateľných údajov súvisiacich s trasami obchodovania a profilmi obetí;
- (i) členské štáty by mali dôsledne zaviesť článok 4 rámcového rozhodnutia o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, aby zaistili, že právnické osoby môžu byť vzaté na zodpovednosť za trestný čin, ktorý spáchala v ich prospech iná osoba;
- (j) členské štáty by mali vybudovať nadnárodnú sieť inšpektorátov práce na boj proti pracovnému vykorisťovaniu; členské štáty by mali zlepšiť spoluprácu a koordináciu v tejto oblasti na úrovni EÚ;
- (k) členské štáty by mali lepšie kontrolovať činnosť pracovných agentúr a agentúr pre nábor sezónnych pracovníkov;
- (l) opatrenia na potláčanie obchodovania s ľuďmi by mali v záujme rýchlejšieho dosiahnutia zásadného pokroku spadať do oblasti pôsobnosti Spoločenstva;

Prevencia a obmedzenie dopytu

- (m) za základné prvky boja proti obchodovaniu s ľuďmi by sa mala považovať osveta na školách, poskytovanie informácií a zlepšenie povedomia verejnosti o obchodovaní s ľuďmi ako o neprijateľnej trestnej činnosti;
- (n) Komisia by mala zhodnotiť a rozšíriť overené postupy týkajúce sa znižovania dopytu po

¹ Ú.v. L 68, 15.3.2005, s.49, čl.3.

službách založených na pracovnom alebo sexuálnom vykorisťovaní či inom type obchodovania s ľuďmi v členských štátoch Európskej únie, ktoré poskytujú obeť obchodovania;

- (o) členské štáty by na základe osvedčených postupov mali zaviesť opatrenia na zníženie dopytu;
- (p) Komisia by mala od roku 2007 vyhlásiť 25. marec za deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi, aby poukázala na zrušenie obchodovania s otrokmi vo viacerých krajinách sveta;¹
- (q) ako najlepší spôsob obmedzenia obchodovania s ľuďmi by sa mali prijať opatrenia zamerané na zlepšenie právnych mechanizmov bezpečnej imigrácie, na zaistenie informácií o možnostiach bezpečného prísťahovalectva a na zaistenie transparentnosti postupov
- (r) Komisia a členské štáty by vo svojich politikách týkajúcich sa susedstva, rozvoja a pomoci mali zväziť prijatie opatrení, ktoré reagujú na základné príčiny obchodovania s ľuďmi v krajinách pôvodu, vrátane opatrení na podporu registrácie detí, aby neboli natoľko vystavené nelegálnym adopciám, núteným sobášom a obchodu s ľudskými orgánmi;

Ochrana obetí

- (s) Komisia a členské štáty by mali zriadiť viacjazyčnú horúcu telefonickú linku s jednotným európskym číslom s cieľom poskytovania prvej pomoci pre obeť;
- (t) sú potrebné opatrenia na zabezpečenie ochrany nielen obetí sexuálneho ale aj pracovného vykorisťovania a ďalších typov obchodovania s ľuďmi;
- (u) Komisia a členské štáty by mali vypracovať a zaviesť jasné európske normy a usmernenia o pomoci a ochrane obetí, bez ohľadu na ich schopnosť či ochotu svedčiť, vrátane zvláštnych noriem na ochranu práv detí a mechanizmu predania obetí, ktorý zabezpečí, že identifikácia obetí sa stane neoddeliteľnou súčasťou podpory a pomoci;
- (v) členské štáty by mali obetiam zabezpečiť prístup ku krátkodobej i dlhodobej pomoci; táto podpora by okrem iného mala v prvej etape zahŕňať špecializované azylové domy a v druhej etape možnosť získať byt, lekárske ošetrovanie a poradenstvo, právnu pomoc, informácie o právach a získanie obetí ako svedkov, jazykové a rekvalifikačné kurzy, kurzy úvodu do kultúry, vrátane poskytnutia zvláštnoho súdneho opatrovníka pre deti;
- (w) členské štáty by obetiam mali zabezpečiť prístup ku vzdelávaniu, rekvalifikačným programom a na trh práce, rovnako ako ochranu ich práv v priebehu občianskych, trestných a administratívnych konaní a prístup k právnym prostriedkom;
- (x) obeť nezákonného obchodovania s ľuďmi by sa nemali okamžite vrátiť do krajiny pôvodu, ak je možné odôvodnene predpokladať, že by pravdepodobne utrpeli ďalšie bezprávie kvôli stigmatizácii a diskriminácii či riziku represálií;
- (y) členské štáty by mali vo svojej legislatíve i administratívnych postupoch rešpektovať

definíciu dieťaťa sformulovanú OSN – teda každej osoby mladšej než 18 rokov;

- (z) členské štáty by mali kvôli predchádzaniu nezákonnej adopcie úplne implementovať Haagsky Dohovor o ochrane detí a o spolupráci v otázkach medzištátnej adopcie;
- (aa) členské štáty by mali posilniť verejno-súkromné partnerstvo na poli ochrany obetí, vrátane udržateľného financovania svojej činnosti;

Koordinácia činnosti na úrovni jednotlivých štátov a EÚ

- (ab) členské štáty by mali vybudovať a posilniť štátne koordinačné štruktúry boja proti obchodovaniu s ľuďmi a snažiť sa o integráciu uvedených štruktúr do medzinárodnej siete;
 - (ac) Komisia a jej expertná skupina by mali iniciovať, podporovať a vyhodnotiť nové trendy boja proti obchodovaniu s ľuďmi, konkrétne z hľadiska Akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s ľuďmi;
 - (ad) členské štáty by mali posilniť spoluprácu v rámci EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi pravidelným zapájaním orgánov EÚ, napríklad Europolu, Eurojustu a Frontexu;
 - (ae) organizácia FATF (Financial Task Force), predovšetkým pracovná skupina pre typológie, by mala pokračovať v práci súvisiacej s praním špinavých peňazí pochádzajúcich z obchodovaním s ľuďmi;
2. Nariaďuje prezidentovi, aby toto odporúčanie postúpil Rade, a z informačných dôvodov Komisii, členským štátom a prístupujúcim krajinám.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podľa správy ministerstva zahraničných vecí USA z roku 2005 o obchodovaní s ľuďmi sa každý rok približne 600 000 až 800 000 mužov, žien a detí stane obeťou medzinárodného obchodu s ľuďmi. Približne 80 % z nich tvoria ženy a dievčatá, a až 50 % neploleté deti. Väčšina obetí medzinárodného obchodu s ľuďmi je odpredaných na účely komerčného sexuálneho vykorisťovania. Iné odhady sú ešte vyššie – OSN uvádza ročne 1 milión osôb, Medzinárodná organizácia práce (ILO) hovorí o viac než 1,2 milióna predaných detí. Rada Európy je presvedčená, že obchodovanie s ľuďmi je po zbraniach a drogách tretím najväčším zdrojom peňazí získaných organizovaným zločinom.¹ Správa o obchodovaní s ľuďmi z roku 2005 poukazuje aj na alarmujúce zotročovanie ľudí na účely pracovného vykorisťovania.

Odhadom sa v EÚ stane obeťami obchodovania s ľuďmi 100 000 osôb. (Štatistické údaje však treba brať s rezervou, pretože v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi nie sú k dispozícii žiadne spoľahlivé údaje). Treba zdôrazniť, že k najzraniteľnejším osobám patria ženy a deti. „Najčastejšie sa obeťami obchodovania s ľuďmi stávajú deti, pretože nemajú dostatok skúseností, závisia od dospelých a dôverujú im, najmä príbuzným a ľuďom v autoritatívnom postavení a majú menej príležitostí ujsť z prostredia vykorisťovania.“² Ostatná správa organizácie UNICEF poukazuje na veľký počet nezaregistrovaných detí, ktoré sú obchodovaním s ľuďmi najviac ohrozené.³

Správa vychádza z medzinárodne prijatej definície uvedenej v Protokole Spojených národov o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi Podľa článku 3 „obchodovanie s ľuďmi“ znamená nábor, dopravu, premiestňovanie, ukryvanie či prijímanie osôb na základe vyhrážania alebo s použitím sily či iných foriem prinútenia, únosu, podvodu, poskytnutia mylných informácií, zneužitia právomoci alebo bezbranného postavenia alebo prijímaním či poskytovaním platieb alebo výhod v záujme dosiahnutia súhlasu osoby s tým, že bude ovládať inú osobu s cieľom vykorisťovania. Vykorisťovanie zahŕňa minimálne zneužívanie prostitúcie iných osôb alebo iné formy sexuálneho zneužívania, nútenej práce či služieb, otroctvo alebo prax podobnú otroctvu, nevoľníctvo alebo odoberanie orgánov. Organizácia IOM tiež poukazuje na častejší výskyt iných foriem obchodovania s deťmi i na obchodovanie v rodinách, napríklad kvôli žobaniu alebo trestnej činnosti.⁴

Hoci je obchodovanie s ľuďmi všeobecne pokladané za „hanebný“ zločin“⁵, ratifikácia a implementácia medzinárodných dohovorov, najmä Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodu s ľuďmi a rovnako smerníc nie je uspokojujú a postupuje len pomaly.

Keďže rozhodujúca časť obchodovania s ľuďmi má medzinárodný charakter, treba posilniť medzinárodnú spoluprácu v oblasti vyšetrovania, výmeny informácií, identifikácie obetí, vymáhania práva a reintegrácie. Najdôležitejšiu úlohu musia pri prehľbovaní spolupráce

¹ Dôvodová správa k Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, 2005.

² Resource book for Law Enforcement Officers on Good Practices in Combating Child Trafficking (Príručka osvedčených postupov boja proti obchodovaniu s deťmi pre príslušníkov polície), IOM, Viedeň, 2006.

³ The State of the World's Children 2006: Excluded and invisible (Postavenie detí vo svete 2006: Vylúčení a neviditeľní), UNICEF 2005.

⁴ Tamže.

⁵ Konferencia na najvyššej úrovni o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, predovšetkým ženami a deťmi: Prevencia-Ochrana-Trestné stíhanie, Viedeň, marec 2006.

zohrať organizácie ako Europol, Eurojust, Frontex a Police Chiefs Task Force.

Medzinárodné dokumenty zdôrazňujú prístup založený na ľudských právach, s hlavným dôrazom na ochranu obetí. Pretože závažné porušenie ľudských práv nemá vždy za následok trestné stíhanie, mohli by sa vyskytnúť určité pochybnosti, najmä pokiaľ ide o pracovné vykorisťovanie, pretože ak by obchodovanie s ľuďmi bolo v prvom rade pokladané za porušenie ľudských práv, jeho trestné stíhanie by sa oslabilo.¹

Vymedzenie pojmu obchodovania s ľuďmi jasne odlišuje obchodovanie s ľuďmi a pašeráctvo. Niektorí odborníci pokladajú toto rozlíšenie za iluzórne; skutočné dôsledky sa často ukážu na konci. „Naše poznatky o pašovaní a obchodovaní s ľuďmi naznačujú, že by bolo presnejšie vidieť ich ako kontinuum, ako prelínajúce sa javy vo viacerých rozmeroch.“² V uvedenom kontexte je veľmi dôležitá identifikácia obeť, pretože umožňuje odlíšiť obchodovanie s ľuďmi od pašovania. Skúsenosti ukazujú, že polícia kvôli nedostatočnému rozlíšeniu uvedených pojmov často zaobchádza s obeťami obchodovania s ľuďmi ako s pašovanými osobami či nezákonnými prisťahovalcami.

Obchodovanie s ľuďmi zahŕňa sily ponuky i dopytu. Na strane ponuky sa najčastejšie uvádza chudoba, nezamestnanosť, rodová diskriminácia, diskriminácia menšín, nevzdelanosť a korupcia. Podľa názoru niektorých odborníkov je hlavnou hybnou silou obchodovania s ľuďmi dopyt. Trhový dopyt – najmä od ľudí vyhľadávajúcich sex za peniaze - vytvára silnú motiváciu zisku pre osoby organizujúce obchodovanie s ľuďmi a podnecuje rast tohto obchodu. Správa Ministerstva zahraničných vecí USA³ zdôrazňuje, že tam, kde sa darí prostitúcii, prekvitá aj obchodovanie s ľuďmi. Iné štúdie zdôrazňujú vysoký stupeň tolerancie k pracovnému vykorisťovaniu osôb získaných obchodovaním ako spoločensky prijateľného spôsobu zníženia ceny poskytovaných služieb či tovaru.⁴ Zdá sa, že bez zmeny tolerancie a nejednoznačnosti verejnej mienky v súvislosti s dopytom po službách poskytovaných obeťami obchodovania s ľuďmi ťažko dosiahneme významnejšie úspechy v boji proti tomuto zločinu.

Hoci nie sú k dispozícii súhrnné údaje a poznatky o dopyte, zdá sa, že sa prejavuje predovšetkým bezmocnosť a azda aj nedostatok politickej vôle odstrániť dopyt a urobiť konečný krok smerom k vyriešeniu situácie. Niektoré správy sa dokonca zmieňujú o rozsiahlej korupcii pri prijímaní rozhodnutí v súvislosti so znížením dopytu.⁵

¹ Gabal, I.: Potírání obchodu s lidmi v ČR a možnosti optimalizace bezpečnostní politiky státu, Analytická štúdia pre Ministerstvo vnútra Českej republiky, 2006, Praha.

² Kelly, L.: A Critical reflection in research (Kritická reflexia vo výskume)... In: Data and research on Human Trafficking: A global survey...(Údaje a výskum obchodovania s ľuďmi_ Celkový prieskum...), 2005, IOM.

³ Trafficking in Persons Report (Správa o obchodovaní s ľuďmi), jún 2005, MZV USA.

⁴ Gabal, I. tamže.

⁵ Gabal, I. tamže.